

PREDHOVOR

Rok 2019 bol v oblasti duševného vlastníctva a nových technológií veľmi hektický. Celkovo sa veľa diskutovalo o umelej inteligencii, o spravodlivom odmeňovaní autorov, o podpore vedy, výskumu a vzdelávania, o blockchaine v spojitosti s duševným vlastníctvom, o kultúrnej diverzite, o otvorených dátach a otvorenom obsahu v spojitosti s licenciami Creative Commons, o vymožiteľnosti práva, o zodpovednosti online platforiem, o brexite a duševnom vlastníctve a mnohých ďalších. Na Slovensku rezonovala najmä téma veľkej reformy ochranných známk, ktorá nadobudla účinnosť 14.1.2019, a kybernetická bezpečnosť v zmysle nového zákona účinného od januára 2019 (zákon č. 69/2018 Z. z.).

Hlavná pozornosť sa však orientovala najmä na finálny boj za a proti smernici o autorskom práve na jednotnom digitálnom trhu. Do poslednej chvíle totiž nebolo celkom jasné, aký bude osud kontroverzného článku 15, týkajúceho sa práva vydavateľov, a tiež článku 17. Ten sa zase týka online platforiem, ktoré keď umožňujú prístup k dielam a iným predmetom ochrany, ktoré nahrali používatelia, tak fakticky realizujú akt verejného prenosu alebo sprístupňovania verejnosti. V apríli však bola smernica prijatá (2019/790), rovnako ako aj druhá smernica, ktorou sa stanovili nové pravidlá uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov (2019/789). V roku 2020 bude na Slovensku prebiehať ich transpozícia, takže články v tejto publikácii o uvedenej problematike zaiste nájdú svojich čitateľov.

V roku 2019 sa aj Súdny dvor EÚ zaoberal zaujímavými témami, i keď jeho závery niekedy prekvapili. Vo veci *C-683/17 Cofemel v G Star Raw* rozhodol, že úroveň originality je rovnaká pre všetky autorské diela, vrátane diel úžitkového umenia, ako sú modely odevov (napríklad džínsy). Nadviazal tiež na skoršie rozhodnutie vo veci

C-310/17 *Levola* týkajúce sa autorskoprávnej ochrany chuti syra. Zdôraznil, že pojem „dielo“ nevyhnutne vyžaduje existenciu dostatočne presne a objektívne identifikovateľného predmetu ochrany. Z ďalších zaujímavých rozhodnutí možno menovať rozsudok o výnimke na účely citácie v kontexte rovnováhy medzi autorskoprávnou ochranou a právom na slobodu prejavu (C-469/17 *Funke Medien*), rozsudok týkajúci sa slobody informácií a slobody tlače v spojitosti s citačnou a spravodajskou výnimkou (C-516/17 *Spiegel Online*) a prípad použitia krátkych hudobných vzoriek zo zvukového záznamu použitého v inom zvukovom zázname formou tzv. *samplingu* (C-476/17 *Pelham*).

Tesne pred koncom roka Súdny dvor EÚ tiež rozhodol, že dodanie elektronickej knihy verejnosti na trvalé používanie prostredníctvom stiahnutia patrí pod „verejný prenos“, a teda sa na tento prípad nebude vzťahovať princíp vyčerpania práv. Dodanie knihy na hmotnom nosiči a dodanie elektronickej knihy nie sú, podľa názoru súdu, z hospodárskeho a funkčného hľadiska rovnocenné. Nehmotné digitálne rozmnoženiny sa na rozdiel od kníh na hmotnom nosiči používaním neopotrebovávajú, takže použité rozmnoženiny sú dokonalou náhradou za nové rozmnoženiny. Okrem toho výmena takých rozmnoženín nevyžaduje dodatočné úsilie ani náklady (C-263/18 *Tom Kabinet*). Na porovnanie vo vzťahu k skoršiemu rozhodnutiu vo veci C-128/11 *UsedSoft* opätovne zdôraznil, že hmotné a nehmotné rozmnoženiny počítačového programu rovnocenné sú. Pred štúdiom rozhodnutia vo veci *Tom Kabinet* odporúčame prečítať si minuloročný článok Branislava Hazucha na tému vyčerpania distribučného práva (Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 3).

Súdny dvor tiež ukončil niekoľkoročný spor o platnosti ochranej známky Red Bull v kombinácii modrej a striebornej farby; takáto ochranná známka je neplatná (C-124/18 P *Red Bull v EUIPO*). V súvislosti s registráciou ochranej známky v spojení s hashtagom # zase rozhodol, že nemožno *a priori* vylúčiť, že slovné označenie mriežkou (hashtagom) by mohlo identifikovať výrobky alebo služby, pre ktoré sa zápis žiada, ako tovary alebo služby pochádzajúce od určitého podniku [C-541/18 *Deutsches Patent- und Markenamt (#darerdas?)*].

Mnohých zaiste prekvapilo rozhodnutie Súdneho dvora vo veci ukladania cookies (*C-673/17 Planet49*), ktoré predstavuje spracúvanie osobných údajov. V tejto súvislosti je nutné, aby bol na spracúvanie daný aktívny súhlas dotknutej osoby. Poskytovateľ služby musí používateľovi internetovej stránky poskytnúť informácie zahŕňajúce dĺžku funkčnosti súborov cookies, ako aj to, či tretie osoby majú, alebo nemajú prístup k týmto cookies.

Už teraz tiež môžeme odborne tipovať, ako dopadnú nové predbežné otázky, najmä z oblasti známkového práva. Menovať možno tiež konanie vo veci *C-597/19 M.I.C.M.*, týkajúcej sa okrem iného aj sťahovania diel cez P2P siete a súčasné rozosievanie (seeding) určitých už takto stiahnutých individuálnych častí diel, aj keď tie sú samy osebe nepoužiteľné. Otázne tiež je, či je relevantné, že k rozosievaniu môže dochádzať aj bez toho, aby si to používateľ všimol, teda automatickým nastavením torrentového klienta.

Z aktuálnej legislatívy možno ešte spomenúť novú smernicu 2019/1024 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora. V predchádzajúcej smernici (2003/98/ES) sa stanovil súbor minimálnych pravidiel, ktorými sa riadi opakované použitie, a praktické opatrenia na uľahčenie opakovaného použitia existujúcich dokumentov v držbe subjektov verejného sektora členských štátov. Ako sa uvádza v recitáli novoprijatej smernice, kvôli rýchlemu technologickému vývoju pravidlá pôvodne prijaté v roku 2003 a zmenené v roku 2013 už nezodpovedajú týmto rýchlym zmenám. Možnosť opakovane použiť dokumenty, ktoré sú v držbe subjektu verejného sektora, znamená pridanú hodnotu v prospech opätovných používateľov, koncových používateľov a spoločnosti vo všeobecnosti a v mnohých prípadoch aj v prospech samotného subjektu verejného sektora. Smernicu treba transponovať do 17. júla 2021. V súvislosti s otvoreným prístupom možno spomenúť aj dve pozitívne správy. V novembri 2019 vláda SR schválila Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2020 – 2021. Generálna konferencia UNESCO zase prijala veľmi dôležité Odporúčania k otvoreným vzdelávacím zdrojom na všetkých úrovniach vzdelávania. Verím, že kombinácia týchto dvoch krokov posunie vpred aj otvorené vzdelávanie na Slovensku.

Zaujímavých tém a udalostí z roka 2019 je podstatne viac. Odborníci na právne aspekty nových technológií, internetu a duševného vlastníctva v tejto publikácii otvárajú a vedecky skúmajú aspoň niektoré z nich. Verím, že vás oslovia.

Zuzana Adamová

Bratislava december 2019